

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.3.1.2025

Pani
Sylwia Jurzyk-Nordlów
Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Szczecinie

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
ul. Juliusza Słowackiego 2
71-434 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/082 Ochrona rzeki Iny i jej dopływów przed zanieczyszczeniami

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie ¹ ul. Teofila Firlika 20, 71-637 Szczecin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Sylwia Jurzyk-Nordlów, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska ² , od 1 czerwca 2024 r. do chwili obecnej. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Aleksandra Skrok (Stodulna) od 15 stycznia 2021 r. do 28 lutego 2024 r., Marcin Siedlecki od 29 lutego 2024 r. do 20 maja 2024 r., Aleksandra Klimek od 21 maja 2024 r. do 31 maja 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Zapobieganie pogorszeniu stanu środowiska, szkodom w środowisku i naprawa szkód w rzece Inie i jej dopływach oraz realizacja zadań dotyczących oddziaływania przedsięwzięć na środowisko na terenie zlewni rzeki Iny.
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2022 r. do zakończenia czynności kontrolnych ³ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Mirela Zając, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/18/2025 z 8 stycznia 2025 r.

(akta kontroli str. 1-2, 114)

---

¹ Dalej: RDOŚ.

² Dalej: Dyrektor.

³ Czynności kontrolne zakończono 28.03.2025 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

OCENA OGÓLNA

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska nie gromadziła zbiorczych informacji na temat podmiotów i prowadzonych przez nie działalności na obszarze zlewni rzeki Iny, które mogą skutkować negatywnym oddziaływaniem na środowisko wodne i stwarzać ryzyko wystąpienia szkody w środowisku, gdyż nie była ustawowo zobowiązana do pozyskiwania ani ewidencjonowania tego rodzaju danych. W związku z powyższym RDOŚ nie dysponowała również wiedzą na temat działań zapobiegawczych lub naprawczych podejmowanych przez podmioty prowadzące wskazane działalności. W odniesieniu do rzeki Iny oprócz siedmiu zdarzeń zgłoszonych na podstawie art. 24 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie⁶ nie zidentyfikowano dodatkowych zagrożeń szkodą w środowisku. W ocenie NIK, zasadne byłoby pozyskiwanie i analiza tego typu danych, co mogłoby przyczynić się do skuteczniejszego zapobiegania szkodom.. W przypadku zgłoszonych incydentów RDOŚ podjął działania zgodne z obowiązującymi przepisami, adekwatne do charakteru stwierdzonych zagrożeń. W latach 2022–2025 w RDOŚ nie były wydawane decyzje uzgadniające warunki przeprowadzenia działań naprawczych, decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko rzeki Iny i jej dopływów, postanowienia nakładające obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ani decyzje o odmowie wydania warunków środowiskowych dla takich przedsięwzięć. Wszczęto i prowadzono trzy postępowania administracyjne w sprawie nałożenia na podmiot korzystający ze środowiska obowiązku przeprowadzenia działań zapobiegawczych i naprawczych. Dyrektor nie korzystała z uprawnień określonych w art. 20 ustawy o zapobieganiu szkodom, nie stosowano też, z uwagi na brak takiej potrzeby, art. 16 tej ustawy. Pracownicy RDOŚ nie prowadzili pomiarów zawartości substancji w wodzie ani nie przeprowadzali lustracji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Zapobieganie pogorszeniu stanu środowiska, szkodom w środowisku i naprawa szkód w rzece Inie i jej dopływach oraz realizacja zadań dotyczących oddziaływania przedsięwzięć na środowisko na terenie zlewni rzeki Iny.

Opis stanu faktycznego

1. Dyrektor nie dokonywała analizy ryzyka wystąpienia szkód w środowisku w rzece Inie i jej dopływach, a także nie posiadała zbiorczych informacji w zakresie prowadzonych na obszarze zlewni Iny działalności stwarzających ryzyko wystąpienia szkody w środowisku.

(akta kontroli str. 8)

Dyrektor wyjaśniła, że *RDOŚ nie jest zobligowany ustawowo do zbierania tego typu informacji, jednakże w momencie pozyskania takiej wiedzy poprzez jakiegokolwiek zgłoszenie lub z innego źródła, tutejszy organ zawsze analizuje przedmiotową sprawę pod kątem ustalenia, czy wystąpiło bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku bądź szkoda w środowisku. W przypadku zlewni Iny stwierdzono zagrożenie, którego skutkiem mogło być zatrucie wód i doprowadzenie do śmierci*

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz.U. z 2020 r. poz. 2187; dalej: ustawa o zapobieganiu szkodom.

bytujących tam organizmów, dlatego wezwano dwukrotnie do uzgodnienia działań zapobiegawczych (oczyszczalnie ścieków w Stargardzie i Chociwlu) oraz na podstawie art. 20 ustawy szkodowej nakazano prowadzić stosowne badania (Stargard).

(akta kontroli str. 8)

Dyrektor nie posiadała wiedzy na temat jakie działania zapobiegawcze lub naprawcze podejmowały podmioty prowadzące działalności stwarzające ryzyko szkody w rzece Inie i jej dopływach.

(akta kontroli str. 8)

Dyrektor wyjaśniła, że RDOŚ nie jest zobowiązany i nie posiada stosownych prerogatyw, aby samoistnie kontrolować podmioty w tym zakresie, ponieważ podmiot korzystający ze środowiska jest obowiązany na mocy art. 9 ustawy o zapobieganiu szkodom podjąć stosowne działania bez wcześniejszej ingerencji (np. stosownego nakazu) tego organu (RDOŚ) oraz we wskazanych przypadkach poinformować o tym odpowiedni organ (art. 11 ust. 1). Natomiast zgodnie z art. 11 ust. 3 tej ustawy podmiot korzystający ze środowiska, na każde żądanie organu ochrony środowiska, jest obowiązany niezwłocznie udzielić informacji o bezpośrednim zagrożeniu szkodą w środowisku lub szkodzie w środowisku, także jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że takie zagrożenie lub taka szkoda wystąpiły. Dlatego jeśli zachodziła taka potrzeba, były do podmiotów kierowane zapytania w sprawie, a organ podejmował wszystkie działania przewidziane ustawą szkodową.

(akta kontroli str. 8)

W kwestii współpracy z innymi organami Dyrektor wyjaśniła, że RDOŚ uczuła, szczególnie WIOŚ i RZGW Szczecin, na potrzebę przekazywania do RDOŚ informacji dotyczących możliwości wystąpienia szkody w rzece Inie. W efekcie czego otrzymano kilka zgłoszeń z Nadzoru Wodnego w Stargardzie oraz wystąpienia pokontrolne z WIOŚ, w tym dotyczące również oczyszczalni ścieków z innych rejonów województwa. Prowadzono również konsultacje telefoniczne z pracownikami Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, dotyczące interpretacji wyników badań jakości wody i ich wpływu na ryby. Poza tym przeprowadzono rozeznanie w zakresie możliwości wykonania obliczeń dla modelu Streetera-Phelpsa, który pozwala określić szybkość wzrostu deficytu tlenowego jako funkcji odległości od dopływu ścieków oraz prędkość odtleniania i natleniania rzeki spowodowanych warunkami lokalnymi panującymi w rzece.

(akta kontroli str. 8)

RDOŚ otrzymywał informacje o uruchomieniu przelewów burzowych. W okresie od 4 listopada 2021 r. do 19 września 2022 r. był siedmiokrotnie informowany przez Wody Miejskie w Stargardzie o sytuacji, w której uruchamiał się przelew burzowy, w 2023 sześciokrotnie, 2024 ośmiokrotnie⁷. W 2025 r. do RDOŚ nie wpływały takie informacje. RDOŚ nie otrzymywał informacji o awariach skutkujących odprowadzeniem ścieków do wód bez oczyszczenia lub bez ich należytego oczyszczenia.

(akta kontroli str. 8, 122, 149)

RDOŚ samodzielnie nie zidentyfikował przypadków, w których istniało uzasadnione podejrzenie o bezpośrednim zagrożeniu szkodą lub wystąpiły szkody w wodach rzeki Iny lub jej dopływów. RDOŚ nie podejmował działań mających na celu ograniczenie ryzyka wystąpienia szkody w przyszłości.

(akta kontroli str. 8)

Dyrektor wyjaśniła, że RDOŚ nie posiada delegacji prawnej ani środków do aktywnego prowadzenia tego typu działań identyfikacyjnych, szczególnie

⁷ Ilość zrzucanych ścieków: 2022 r. – 28 782 m³, 2023 r. – 29 700 m³, 2024 r. – 54 900 m³.

w terenie. Jednakże każda informacja, która wpływa do tutejszego urzędu, czy to poprzez zgłoszenie czy w sposób pośredni (np. z mediów, czy w efekcie działań innych organów), a dotyczy negatywnego oddziaływania na środowisko, jest również analizowana pod kątem ustalenia, czy wystąpiło bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku bądź szkoda w środowisku. W przypadku rzeki Iny oprócz zdarzeń zgłoszonych z art. 24 nie zidentyfikowano dodatkowych zagrożeń szkodą w środowisku.

(akta kontroli str. 8-9)

W kwestii dostępu pracowników RDOŚ do informacji niezbędnych dla działań związanych z monitoringiem i oceną stanu wód oraz gospodarowaniem wodami, m.in. o których mowa w art. 349 ust. 12 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne⁸ Dyrektor wyjaśniła, że RDOŚ w Szczecinie nie podpisywał żadnego porozumienia, dotyczącego rodzaju, zakresu i sposobu nieodpłatnego przekazywania informacji niezbędnych dla działań związanych z monitoringiem i oceną stanu wód oraz gospodarowaniem wodami w zlewni Iny. W przypadkach potrzeby pozyskania tego typu informacji tutejszy urząd zwraca się każdorazowo z zapytaniem do stosownego organu.

W kwestii podejmowania działań w celu zapewnienia pracownikom dostępu do danych np. Systemu Informacyjnego Gospodarowania Wodami lub do innych systemów Dyrektor wyjaśniła, że pracownicy RDOŚ na co dzień korzystają z ogólnodostępnego HYDROPORTALU (system ISOK) i dane tam zawarte zazwyczaj są wystarczające na potrzeby prowadzonych postępowań. W przypadkach potrzeby pozyskania bardziej szczegółowych lub specyficznych informacji RDOŚ zwraca się każdorazowo z zapytaniem do stosownego organu. Natomiast SIGW działa na podstawie przepisów Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 10 września 2020 r. w sprawie systemu informacyjnego gospodarowania wodami, zgodnie z którymi zarządzającym systemem są Wody Polskie. W związku z powyższym z przyczyn technicznych, jak również bezpieczeństwa danych stałe dostępy bez ograniczeń nie są obecnie przyznawane innym organom.

(akta kontroli str. 9,122)

RDOŚ w ramach działalności prewencyjnej nie pozyskiwał informacji o podmiotach, które prowadziły działalność stwarzającą ryzyko szkody w środowisku rzeki Iny i jej dopływów.

(akta kontroli str. 9)

Dyrektor wyjaśniła, że RDOŚ nie ma kompetencji do prowadzenia tego typu działań. Poza ustawą szkodową, również z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁹, wynika, że kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko, jest obowiązany do zapobiegania temu oddziaływaniu. Ustawowo RDOŚ jest organem, który swoje działania rozpoczyna zazwyczaj dopiero w momencie zgłoszenia z art. 11 czy 24 lub informacji, z której jednoznacznie wynika, że poziom oddziaływania na środowisku jest na tyle silny, że może dojść do szkody. Jednakże informacje o zagrożeniach (w tym prowadzących do powstania szkody w środowisku) są również analizowane podczas tworzenia Planów Zadań Ochronnych czy Planów Ochrony (odpowiednio obszary Natura 2000 i rezerваты) oraz przede wszystkim w sprawach dotyczących ocen oddziaływania inwestycji na środowisko i ochrony przyrody. Natomiast sama kontrola wykonalności przez podmiot korzystający ze środowiska zapisów decyzji środowiskowych (również tych, które dotyczą wystąpienia szkody) jest prowadzona przez WIOŚ.

⁸ Dz.U. z 2024 r. poz. 1087, ze zm.; dalej: upw.

⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 54, ze zm.; dalej: upoś.

2. Do RDOŚ wpłynęło siedem zgłoszeń o wystąpieniu bezpośredniego zagrożenia szkodom w środowisku. W sprawie nałożenia na podmiot korzystający ze środowiska obowiązku przeprowadzenia działań zapobiegawczych i naprawczych w RDOŚ wszczęto trzy postępowania administracyjne. Jedno postępowanie administracyjne¹⁰ zostało umorzone, cztery zgłoszenia dotyczyły jednego zdarzenia i objęte zostały jednym postępowaniem¹¹ (sprawa jest w toku), w toku kolejnego postępowania¹² RDOŚ wydał postanowienie na podstawie art. 15 ust. 1 ustawy o zapobieganiu szkodom. Jedno zgłoszenie¹³ zakończyło się odmową wszczęcia postępowania.

(akta kontroli str. 9-10, 12-14, 39-40)

Dyrektor, niezwłocznie¹⁴ występowała do podmiotów korzystających ze środowiska o udzielenie informacji o bezpośrednim zagrożeniu szkodą w środowisku lub szkodzie w środowisku, po uzyskaniu sygnałów o takich zagrożeniach. Wydana decyzja administracyjna o umorzeniu postępowania¹⁵ zawierała wymagane elementy, została wydana po 108 dniach od wszczęcia postępowania. Dyrektor wyjaśniła, że *decyzja została wydana po 108 dniach kalendarzowych, jednakże w związku z prowadzoną korespondencją z podmiotem (20.04.2023 r. pismo wychodzące, 15.06.2025 odpowiedź) oraz zawiadomieniem z art. 10 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁶ (26.06.2025 pismo wychodzące, 05.07.2023 termin składania uwag), zgodnie z art. 35 § 5 kpa na 65 dni został wstrzymany bieg terminów. Decyzja została więc wydana w sumie po 43 dniach prowadzonego postępowania, w ramach którego przeprowadzono m.in. wizje w terenie oraz 2-krotnie telefonicznie kontaktowano się z Nadzorem Wodnym w Stargardzie w celu uzupełnienia informacji.*

(akta kontroli str. 29-33, 115-116, 122)

W latach 2022-2025 dla obszaru zlewni rzeki Iny nie wydano w RDOŚ decyzji uzgadniającej warunki przeprowadzenia działań naprawczych. Dyrektor wyjaśniła, że *w prowadzonych postępowaniach nie wydawano decyzji uzgadniających, ponieważ albo nie stwierdzono szkody w środowisku rozumianej w myśl ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie albo RDOŚ w Szczecinie nie posiadał odpowiednich danych mogących taką szkodę udowodnić.*

(akta kontroli str. 10, 122)

Postępowanie nr WONS.512.7.2023.MR, które dotyczyło zrzutu przez kanał burzowy w czerwcu 2023 r. do rzeki Iny nieoczyszczonych ścieków z terenu Stargardu było w toku. Dyrektor wyjaśniła, że *25 lipca 2023 r. zwrócono się do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie¹⁷ Regionalny Zarząd*

¹⁰ WONS.512.6.2023; dotyczyło niezachowania drożności przepływu na przepławkach dla ryb, spuszczenia wody ze stawu znajdującego się w bezpośrednim sąsiedztwie MEW Chlebówko. Postępowanie zostało umorzone, ponieważ ustalono, że nie doszło do zdarzenia, które można było zdefiniować jako szkodę w środowisku.

¹¹ WONS.512.7.2023; dotyczyło zrzutu przez kanał burzowy w czerwcu 2023 r. do rzeki Iny nieoczyszczonych ścieków z terenu Stargardu, w efekcie czego nastąpił gwałtowny spadek zawartości tlenu w wodzie, co skutkowało śnięciem ryb poniżej miejsca zrzutu.

¹² WONS.512.9.2023; dotyczyło zrzutu dużej ilości mocno zanieczyszczonych wód opadowych przy przepompowniach kanalizacji sanitarnej na odcinku rzeki Krąpiel od m. Chociwel do jazu przy MEW w Chlebówku..

¹³ WONS.512.14.2023, dotyczyło zapalenia się jednostki pływającej na jeziorze Pelcz Duży (zlewni Małej Iny), która następnie zatonała, a na powierzchnię wody wypłynęła benzyna. Powodem odmowy był fakt, że właściciel łodzi nie był podmiotem korzystającym ze środowiska.

¹⁴ W terminie do miesiąca.

¹⁵ WONS.512.6.2023

¹⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 572, ze zm.

¹⁷ Dalej: PGW.

Gospodarki Wodnej w Szczecinie¹⁸ z prośbą o pomoc w ocenie merytorycznej wyników badań wody rzeki Iny i ścieków zrzucanych po uruchomieniu przelewu, szczególnie w kontekście wpływu przedmiotowych zrzutów na osiągnięcie celów środowiskowych JCWP¹⁹. Prawidłowa ocena wpływu wielkości zanieczyszczeń wprowadzanych do rzeki na stan siedlisk, szczególnie w kontekście zmiany wartości parametrów wskaźnikowych stosowanych przy ocenie stanu jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) oraz reakcji poszczególnych gatunków ryb na spadek wartości tychże parametrów poniżej określonej granicy jest kluczowa do jednoznacznego wskazania, co jest przyczyną, a co za tym idzie kto odpowiada za zatrucie rzeki. Jednakże z uwagi na złożony charakter sprawy oraz konieczność pozyskania danych z innych instytucji (w szczególności wyników monitoringu PMS z okresu co najmniej jednego roku), RZGW nadal analizuje otrzymane materiały.

(akta kontroli str. 10)

Dyrektor wyjaśniła, że w postępowaniu skupiono się na problemie, czy powtarzające się i na dzień dzisiejszy w większości przypadków nieuniknione zrzuty zanieczyszczeń przelewami burzowymi w Stargardzie stanowią szkodę w środowisku w wodach rzeki Iny, jednakże brak merytorycznych (eksperckich) analiz w zakresie jakości odprowadzanej do rzeki Iny mieszaniny ścieków uniemożliwia RDOŚ przeprowadzenie oceny stopnia negatywnego oddziaływania na środowisko przedmiotowego zdarzenia.. W związku z powyższym zakończenie postępowania jest uzależnione od wyników oceny merytorycznej, o którą poproszono RZGW Szczecin. W ramach trwającego postępowania prowadzono różne czynności m.in. rozeznanie w kilku ośrodkach naukowych (Szczecin, Poznań, Warszawa, Kraków i Wrocław), co do możliwości przeprowadzenia obliczeń dla modelu Streetera-Phelpsa, prowadzono korespondencję z innymi organami, monitorowano (głównie poprzez wymianę informacji) efekty kolejnych zrzutów ścieków z przelewów burzowych w Stargardzie.

(akta kontroli str. 122-123)

Pismem z 24 sierpnia 2023r. RZGW poinformowało RDOŚ, że z uwagi na złożony charakter sprawy oraz konieczność pozyskania danych z innych instytucji przedłuży się termin odpowiedzi w zakresie oceny merytorycznej wyników badań wody rzeki Iny i ścieków zrzucanych po uruchomieniu przelewu burzowego w Stargardzie w kontekście wpływu na osiągnięcie celów środowiskowych.

(akta kontroli str. 117)

Dyrektor wyjaśniła, że w emailu z dnia 17.11.2023 r. RZGW poinformowało o niewiarygodnych wynikach badań dotyczących jednego ze wskaźników tj. rtęci (jak się później okazało był to błąd pomiarowy), które miały być skorygowane przez laboratorium wykonujące badania, zaznaczając, że odpowiedź na prośbę RDOŚ o ocenę merytoryczną jest uzależniona od otrzymania wiarygodnych/prawidłowych wyników badań. Poprawione wyniki badań wpłynęły do RDOŚ pod koniec grudnia 2023 r. i były poprzedzone rozmową telefoniczną z podmiotem, w czasie której ustalono, że przedmiotowe wyniki zostaną przesłane również przez podmiot do RZGW. Następnie kilkakrotnie prowadzono rozmowy telefoniczne z RZGW, ostatnia w połowie roku 2024, w czasie których jako podstawowy problem (nie poruszano już sprawy błędnie wykonanego pomiaru wartości rtęci w czasie jednego ze zrzutów) opóźnień oceny prowadzonej przez RZGW wskazywano konieczność przeprowadzenia analiz dla całej Jednolitej Części Wód Powierzchniowych obejmującej odcinek Iny od Stargardu do Goleniowa i co najbardziej istotne dla sprawy, analizy te musiały być oparte na badaniach długookresowych, stąd

¹⁸ Dalej: RZGW.

¹⁹ Jednolitych części wód powierzchniowych.

ostateczna ocena mogła być sporządzona dopiero za kilka miesięcy. Dlatego zaskoczeniem dla RDOŚ była informacja, która wypłynęła w ramach prowadzonej kontroli NIK z której wynikało, że RZGW wstrzymało się z prowadzeniem przedmiotowych analiz, ponieważ w przeświadczeniu RDOŚ, RZGW cały czas pracowało nad rozwiązaniem problemu. RDOŚ zwracał się do zgłaszającego, czy posiada dane z badań monitoringowych dotyczących składu i struktury ichtiofauny występującej w rzece, ponieważ RDOŚ nie posiadał tego typu danych. W ramach prac nad Planami Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000 oraz planami ochrony dla rezerwatów przyrody w przypadku, gdy przedmiotami ochrony są ryby, RDOŚ wykonuje stosowne badania (zazwyczaj poprzez zlecenie zewnętrzne). Jednakże w przypadku rzeki Ina odcinki dotknięte zrzutami ścieków nie znajdują się w granicach form ochrony przyrody zarządzanych przez RDOŚ, stąd organ nie posiada takich danych.

(akta kontroli str. 122-123)

W dniu 13 marca 2025 r., w trakcie kontroli NIK, Dyrektor wystąpiła do PGW WP w Szczecinie z prośbą o informację na jakim etapie są prowadzone przez RZGW analizy. W odpowiedzi pismem z 19 marca 2025 r. wskazano, że z uwagi na fakt, że do jednostki nie wpłynęły z RDOŚ oficjalne poprawione wyniki badań, nie była możliwa prawidłowa ocena wpływu zrzuconych ścieków po uruchomieniu przelewów burzowych na osiągnięcie celów środowiskowych dla JCWP.

(akta kontroli str. 33, 147-148)

W kwestii przyczyn, dlaczego RDOŚ nie występował do RZGW z prośbą o szybsze zaopiniowanie w przedmiotowej sprawie, Dyrektor wyjaśniła, że *ustalono w rozmowach z RZGW, że prawidłowa ocena wymaga analiz długoterminowych, co najmniej roku, a dane dotyczące stanu JCWP, które zostaną użyte do porównań z wynikami badań ścieków pochodzących z przelewu burzowego, mogą pochodzić wyłącznie z badań prowadzonych w ramach PMS. To z kolei generuje konieczność występowania do kolejnego organu o przekazanie informacji, przy czym opracowane dane z PMS za dany rok kalendarzowy dostępne są zazwyczaj dopiero w 2 kwartale roku następnego. RDOŚ już wcześniej w innych postępowaniach szkodowych np. dotyczących jeziora Jamno również czekał na wyniki z PMS, więc RDOŚ z doświadczenia wiedział, że procedur tych nie da się przyspieszyć.*

(akta kontroli str. 123)

RDOŚ w ramach przedmiotowej sprawy nie podjął działań mających na celu ograniczenie ryzyka wystąpienia szkody w rzece Inie i jej dopływach lub ograniczenia jej skutków, gdyż jak wyjaśniła Dyrektor *sprawa WONS.512.7.2023.MR jest tożsama (dotyczy tego samego problemu i tego samego podmiotu) ze sprawą o sygn. WONS-NS.512.20.2020.MR, w ramach której w celu ograniczenia wielkości zrzutów nieoczyszczonych ścieków po uruchomieniu przelewu burzowego RDOŚ już wcześniej wezwał podmiot tj. oczyszczalnię ścieków w Stargardzie do przedstawienia planowanych działań zapobiegawczych mających ograniczyć a docelowo całkowicie zlikwidować przedmiotowe zrzuty. Od tego czasu podmiot sukcesywnie, choć powoli, wprowadza w życie kolejne działania zapobiegawcze ograniczające wielkość i częstotliwość zrzutów. Poza tym, co jest niezwykle istotne, całkowite wyeliminowanie problemu zrzutu ścieków z miasta Stargard po ulewnych deszczach do rzeki Ina (wynikających z niedostosowania infrastruktury kanalizacji miejskiej i oczyszczalni ścieków w Stargardzie do nawalnych deszczy), wiąże się przede wszystkim z rozdzieleniem kanalizacji burzowej od komunalnej oraz ze zwiększeniem mocy przerobowych oczyszczalni ścieków. Takie działania wymagają ogromnych nakładów finansowych ze strony miasta Stargard, na co w ramach swoich kompetencji RDOŚ nie ma żadnego wpływu, więc efektywne działania RDOŚ w tej sprawie sprowadzają się na dzień dzisiejszy wyłącznie*

do monitorowania podmiotu w zakresie realizacji zaplanowanych działań zapobiegawczych. Podsumowując w postępowaniu o sygn. WONS.512.7.2023.MR nie było potrzeby ponownego wzywania podmiotu do złożenia wniosku o uzgodnienie działań zapobiegawczych (takie są realizowane, chociaż ze względu na potrzebę wysokich nakładów finansowych jest to proces powolny i długotrwały). Jednocześnie należy wskazać, że w przypadku tego postępowania szkodowego nie wystąpiła konieczność zastosowania zapisów art. 16 ustawy szkodowej.

(akta kontroli str. 123-124)

W postępowaniu nr WONS.512.9.2023.MR, stosownie do art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o zapobieganiu szkodom wezwano podmiot do przedłożenia wniosku o uzgodnienie warunków przeprowadzenia działań zapobiegawczych²⁰. Następnie wydane zostało w dniu 26 kwietnia 2024 r. postanowienie uzgadniające warunki przeprowadzenia działań zapobiegawczych, których realizacja planowana była na listopad 2024 r. (podmiot został zobowiązany przedłożyć w terminie 90 dni od daty zakończenia działań zapobiegawczych sprawozdanie o wykonaniu). Dyrektor wyjaśniła, że *w przypadku postępowania WONS.512.9.2023.MR RDOŚ wezwał podmiot tj. oczyszczalnię ścieków w Chociwlu do przedłożenia wniosku o uzgodnienie warunków przeprowadzenia działań zapobiegawczych. Następnie po uzgodnieniu wniosku, we wrześniu 2024 r. telefonicznie potwierdzono prowadzenie prac, których zakończenie zaplanowano na przełom listopada i grudnia 2024 r. Następnie w dniu 24.03.2025 r. w związku z upłynięciem terminu złożenia sprawozdania wystąpiono do podmiotu ze stosownym zapytaniem²¹. W przypadku pozostałych postępowań nie było potrzeby stosowania zapisów art. 15 ustawy szkodowej.*

(akta kontroli str. 10, 40, 124)

Obowiązująca w latach objętych kontrolą decyzja z 18 sierpnia 2021 r.²² nakładająca obowiązek wykonywania pomiarów zawartości substancji w wodach rzeki Iny i kanału burzowego przy ul. Brzozowej w Stargardzie oraz ilości ścieków odprowadzanych poprzez przelew burzowy po jego uruchomieniu nie została wykonana w związku z uruchomieniem przelewu burzowego 17 czerwca 2023 r., wobec czego RDOŚ wystąpił z wnioskiem o ukaranie Wód Miejskich Stargard Sp. z o.o. Dyrektor wyjaśniła, że *w dniu 28 czerwca 2023 r. oraz ponownie w dniu 31 lipca 2023r. RDOŚ wystąpił do Sądu Rejonowego w Stargardzie z wnioskiem o ukaranie grzywną w wysokości 5000 zł, za brak wykonywania obowiązku wynikającego z decyzji RDOŚ polegającego na wykonywaniu pomiarów substancji w wodach rzeki Iny i kanału burzowego (ulgi) oraz ilości ścieków odprowadzanych poprzez przelew burzowy po jego uruchomieniu. Do dnia dzisiejszego do RDOŚ nie wpłynęło rozstrzygnięcie w sprawie. (...) nie było innych przypadków niewykonania obowiązków z tej decyzji, a dla rzeki Iny nie wydawano innych decyzji z art. 20 ustawy szkodowej.*

(akta kontroli str. 11, 124)

W okresie objętym kontrolą Dyrektor nie korzystała z uprawnień określonych w art. 20 ustawy o zapobieganiu szkodom, tj. nałożenia na podmiot korzystający ze środowiska prowadzący działalność stwarzającą ryzyko szkody w środowisku lub inną działalność, która jest przyczyną bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub szkody w środowisku, obowiązku wykonywania badań zanieczyszczenia gleby i ziemi lub pomiarów zawartości substancji w wodzie, w tym pobierania próbek, lub monitoringu przyrodniczego różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

²⁰ Był to jedyny przypadek zastosowania art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o zapobieganiu szkodom.

²¹ Podmiot 7 kwietnia 2025 r. złożył sprawozdanie z wykonania działań zaradczych.

²² Nr WONS-NS.512.20.2020.MR

(akta kontroli str. 10)

Dyrektor wyjaśniła, że dla spraw WONS.512.6.2023.MR i WONS.512.14.2023.MR nie było potrzeby merytorycznej do zastosowania art. 20. W przypadku postępowania o sygn. WONS.512.9.2023.MR nie zastosowano art. 20, ponieważ uzgodniono stosowne działania zapobiegawcze, jednakże nakazano podmiotowi niezwłoczne powiadomianie Dyrektora RDOŚ o zdarzeniach zmieniających normalny reżim pracy oczyszczalni, a mogących negatywnie wpływać na stan środowiska. Natomiast sprawa WONS.512.7.2023.MR była tożsama (dotyczy tego samego problemu i tego samego podmiotu) ze sprawą o sygn. WONS-NS.512.20.2020.MR w ramach której, taki obowiązek został nałożony decyzją z dnia 18 sierpnia 2021 r.

(akta kontroli str. 10-11)

W latach 2022-2025 nie stosowano, z uwagi na brak takiej potrzeby, art. 16 ustawy o zapobieganiu szkodom, tj. RDOŚ nie podejmował działań zapobiegawczych lub naprawczych.

(akta kontroli str. 11)

Ostatnie sprawozdanie z realizacji zadań ujętych w harmonogramie zadań w zakresie bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód, zgodnie z ustawowym pięcioletnim cyklem, RDOŚ przekazał do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska²³ w 2020 r. Kolejne takie sprawozdanie zostanie przekazane, jak wskazała Dyrektor, w roku 2025. Harmonogram na lata 2020-2025 obejmował jedno zadanie dotyczące remediacji historycznego zanieczyszczenia ziemi, natomiast w zakresie bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód nie odnotowano potrzeby wpisania stosownych zadań. Dyrektor wyjaśniła, że konieczność ustalenia czy też wpisania do harmonogramu swoich działań w zakresie bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku zachodzi wyłącznie w sytuacji kiedy RDOŚ podejmuje działania na podstawie art. 16 ustawy szkodowej. W innych przypadkach nie ma potrzeby prowadzenia dodatkowych działań, ponieważ wykonywane one są w ramach prowadzonego postępowania. W postępowaniach dotyczących zrzutów nieoczyszczonych ścieków przez Wody Miejskie w Stargardzie gromadzenie danych i badań w celu oceny, czy bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku rzeczywiście występuje, jest właśnie elementem prowadzonego postępowania, nie ma więc konieczności wpisywania takich działań do harmonogramu.

(akta kontroli str. 11, 17-24, 124-125)

Główny specjalista M.R. (pracownik RDOŚ) wyjaśnił, że RDOŚ opracował harmonogram swoich zadań w zakresie historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. RDOŚ nie ustalał harmonogramu swoich działań w zakresie bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku, które zostały zgłoszone na podstawie art. 11 ust. 1 lub art. 24 ust. 1 ustawy o zapobieganiu szkodom. W związku z powyższym nie było potrzeby jego corocznej aktualizacji. Dyrektor wyjaśniła, że trzeba jednocześnie podkreślić, że wpisanie określonych zadań do harmonogramu np. przeprowadzenie działań naprawczych oznacza, że obowiązek ich wykonania spada na RDOŚ, a więc organ musi na ten cel zabezpieczyć lub pozyskać dodatkowe fundusze.

(akta kontroli str. 11, 17-24, 125)

W RDOŚ nie prowadzono badań zanieczyszczenia gleby i ziemi ani pomiarów zawartości substancji w wodzie rzeki Iny i jej dopływów.

(akta kontroli str. 11)

---

²³ Dalej: GDOŚ.

Dyrektor nie zawieszała postępowań wszczętych na podstawie art. 24 ust. 5 ustawy o zapobieganiu szkodom.

(akta kontroli str. 11, 125)

W RDOŚ niezwłocznie wprowadzano do rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku zgłoszenia, o których mowa w art. 24 ust. 1 ustawy o zapobieganiu szkodom oraz dokonywano jego aktualizacji. W okresie objętym kontrolą zgłoszenia dotyczące rzeki Iny zarejestrowano pod trzema pozycjami.

Główny specjalista M.R. wyjaśnił, że *wpis do rejestru dokonywany jest dopiero po wszczęciu postępowania, ponieważ dopiero od tego momentu przyjmowane jest, że szkoda mogła wystąpić i należy o tym poinformować korzystających z rejestru. Kiedy nie doszukamy się przesłanek wystąpienia szkody czy zagrożenia szkodą, postępowanie jest umarzone, a wpis z rejestru usuwany. Na czas trwania postępowania, jeżeli zajdą nowe okoliczności wpis jest uzupełniany. Wpis pozostaje na stałe w rejestrze po wydaniu jakiegokolwiek decyzji obligującej podmiot do działań zapobiegawczych lub naprawczych. Jednak należy podkreślić, że w rejestrze nie ma typowej metryki na której widać wszystkie działania. Informacje o zarejestrowaniu zgłoszeń pod trzema pozycjami uzyskano z historii pliku, ale nie wynika z niej jakie działania prowadzono bezpośrednio w rejestrze.*

(akta kontroli str. 11, 25-28)

3. RDOŚ otrzymywał informacje i sygnały o zanieczyszczeniu rzeki Iny lub jej dopływów. W latach 2022-2025 do RDOŚ wpłynęły (oprócz siedmiu zgłoszeń z art. 24 ustawy o zapobieganiu szkodom) cztery informacje²⁴ przesłane drogą elektroniczną (poprzez e-mail). W jednym przypadku odmówiono wszczęcia postępowania, trzy pozostałe dotyczyły wszczętego postępowania.

(akta kontroli str. 39, 40)

RDOŚ dwukrotnie otrzymał od innych organów informacje dotyczące nieprawidłowości, które mogły wpływać na stan rzeki Iny lub jej dopływów.

W związku z cyklem kontrolnym pn.: „Kontrola podmiotów odprowadzających ścieki przelewami burzowymi komunalnej kanalizacji ogólnospławnej do śródlądowych wód powierzchniowych” Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Szczecinie²⁵ przekazał do RDOŚ wyniki kontroli przedsiębiorstwa Wody Miejskie Stargard Sp. z o.o. przeprowadzonej w roku 2023. W toku kontroli ustalono, że określanie ilości ścieków odprowadzonych w trakcie zrzutu z otwartego przelewu burzowego przy ul. Brzozowej w Stargardzie, dokonywane było wyłącznie szacunkowo na podstawie wartości przepływu ścieków w [m³/s] oraz czasu uruchomienia przelewu, co według WIOŚ stanowiło naruszenie decyzji RDOŚ z dnia 18 sierpnia 2021 r. zgodnie z którą, każdorazowo po uruchomieniu przelewu burzowego przy ul. Brzozowej w Stargardzie należało prowadzić monitoring ilości ścieków odprowadzonych do rzeki Iny w czasie jego działania. W odpowiedzi RDOŚ wskazał, że w przedmiotowej decyzji nie wskazuje się w szczególności, którą metodykę pomiaru ilości ścieków należy zastosować, ponieważ zgodnie z § 6 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych²⁶, pomiaru ilości ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi dokonuje się (...) w okresach

²⁴ Dotyczące stanu faktycznego objętego postępowaniem WONS.512.7.2023

²⁵ Dalej: WIOŚ.

²⁶ Dz. U. poz. 1311.

zrzutu ścieków, w sposób umożliwiający określenie rzeczywistej ilości odprowadzanych ścieków²⁷.

Dyrektor wyjaśniła, że *sposób pomiaru ścieków został ustalony w rozmowie telefonicznej z panią K.P. (pracownik Wód Miejskich) natychmiast po pierwszym zawiadomieniu o ilości odprowadzanych ścieków. Pomiar oparty na danych uwzględniających czas działania przelewu i jego przekrój jest dla RDOŚ wystarczający, ponieważ decyzja z art. 20 ustawy szkodowej nie jest decyzją wynikającą z zapisów prawa wodnego, która obliuguje podmiot np. do zapłacenia kary za każdy dm³ ścieków zrzucanych bez pozwolenia, a co za tym idzie wymagana jest wysoka dokładność pomiaru.*

(akta kontroli str. 39, 125, 142-146, 150-154)

W dniu 19 lipca 2024 r. RDOŚ otrzymał z Urzędu Miejskiego w Stargardzie pismo z 2 lipca 2024 r. sygnowane przez WIOŚ, w którym znalazła się informacja o stwierdzonych przekroczeniach benzo(g,h,i)peryleny w próbkach wody pobranych w ramach PMŚ 8 maja 2024 r. w punktach kontrolnych na rzece Ina (powyżej ujścia Małej Iny) i Krąpiel (ujście do Iny), przekazane do RDOŚ na podstawie art. 65 § 1 kpa. WIOŚ w swoim piśmie obligował do podjęcia właściwych działań zgodnie z art. 379 w zw. z art. 362 upoś Prezydenta Miasta Stargard, który jednakże nie stwierdził potencjalnych emitentów zanieczyszczeń. Pismem z 2 sierpnia 2024 r. RDOŚ zwrócił się do Urzędu Miejskiego w Stargardzie o wskazanie, na podstawie jakich danych Urząd uznał, że w przedmiotowej sprawie organem kompetentnym jest RDOŚ w Szczecinie. Pismem z 2 września 2024 r. Urząd Miejski w Stargardzie powołał się na fakt, że sprawa dotyczyła użytku ekologicznego pn. „Niebieski korytarz ekologiczny koryta rzeki Iny i jej dopływów-III”. Pismem z 30 września 2024 r. skierowanym do Urzędu Miejskiego w Stargardzie RDOŚ wskazał, że użytek ekologiczny może zostać ustanowiony tylko w drodze uchwały rady gminy, a rola RDOŚ sprowadza się wyłącznie do uzgodnienia projektu stosownej uchwały, a przedmiotowy użytek ekologiczny ustanowiony został uchwałą Rady Miejskiej w Stargardzie, której wykonanie powierzono Prezydentowi Stargardu. RDOŚ poinformował Urząd Miejski w Stargardzie, że nie jest właściwy w przedmiotowej sprawie.

(akta kontroli str. 55-70)

W przypadkach sygnałów o zanieczyszczeniu rzeki Iny lub jej dopływów pracownicy RDOŚ, z wyjątkiem jednego przypadku²⁸ nie przeprowadzali lustracji, gdyż jak wyjaśniła Dyrektor *od wystąpienia zdarzenia do otrzymania zgłoszenia zazwyczaj mija kilka dni, podczas których martwe ryby albo są usuwane przez służby czy wędkarzy albo ulegają rozkładowi (po tygodniu praktycznie nie ma już śladu po padłych rybach). Istotne jest też to, że w przypadku rzeki martwe ryby są też przenoszone w dół cieku poza miejsce w którym doszło do śnięć. W takich sytuacjach RDOŚ w szczególności dopytuje zgłaszających, użytkownika rybackiego, WIOŚ czy też inne organa biorące udział w sprawie o ilość (biorąc pod uwagę również gatunki niechronione) i strukturę gatunkową padłych ryb.*

(akta kontroli str. 41)

4. Na terenie zlewni rzeki Iny wyznaczone zostały następujące formy ochrony przyrody: trzy obszary chronionego krajobrazu²⁹, 10 parków krajobrazowych³⁰,

²⁷ Dotyczyło: WONS.512.7.2023.MR.

²⁸ Zgłoszenie dotyczące prac w korycie rzeki Krąpiel w m. Chlebówko w 2023 r.

²⁹ Choszczno-Drawno, Barlinek, Bierzwnik; Cel powstania: tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełniącą funkcję korytarzy ekologicznych.

³⁰ Iński Park Krajobrazowy, Ostoja Ińska, Puszcza Goleniowska, Lasy Puszczy nad Drawą, Puszcza Barlinecka, Dolina Dolnej Odry, Pojezierze Ińskie, Dolina Iny koło Recza, Ostoja Barlinecka, Dolina

dziewięć rezerwatów przyrody, 30 użytków ekologicznych, trzy zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody (862 drzewa, dwa źródła).

(akta kontroli str. 41-47)

Dyrektor zarządzała, na podstawie art. 13 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody³¹ rezerwatami przyrody oraz na podstawie art. 27a ust. 2 uop obszarami Natura 2000. Jednostkami zarządzającymi w przypadku: parków krajobrazowych był Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego³² (art. 16 uop), obszarów chronionego krajobrazu - Województwo (art. 23 uop), użytków ekologicznych, pomników przyrody i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych - właściwa miejscowo rada gminy (art. 44 uop).

(akta kontroli str. 47)

Dyrektor prowadziła rejestr, o którym mowa w art. 114 ust. 2 uop, w formie bazy danych geoprzestrzennych obsługiwanej w programie QGIS. Wydruk z bazy stanowi mapa z lokalizacją form ochrony przyrody na terenie województwa w granicach zlewni rzeki Ina.

(akta kontroli str. 47, 71)

W latach 2022-2025, na formach ochrony przyrody zlokalizowanych w zlewni rzeki Iny, Dyrektor podejmował w zakresie swoich statutowych obowiązków następujące działania:

- wykonano ekspertyzę na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy dla pięciu przedmiotów ochrony na obszarze Natura 2000 Puszcza Goleniowska PLB320012,
- przystąpiono do zmiany planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003,
- przystąpiono do zmiany planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Goleniowska PLB320012,
- przystąpiono do procedowania zmiany granic obszaru Natura 2000 Dolina Iny k. Recza (powiększenie obszaru),
- przystąpiono do zmiany SDF³³ dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003,
- przystąpiono do zmiany SDF dla obszaru Natura 2000 Dolina Krąpieli PLH320005,
- ustanowiono tymczasowe cele ochronne dla obszaru Natura 2000 Dolina Krąpieli PLH320005,
- przystąpiono do zmiany SDF dla obszaru Natura 2000 Dolina Krąpieli PLH320005,
- przystąpiono do zmiany SDF dla obszaru Natura 2000 Puszcza Goleniowska PLB320012,
- przystąpiono do zmiany SDF dla obszaru Natura 2000 Dolina Iny k. Recza PLH320004,
- przystąpiono do zmiany SDF dla obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008,
- przystąpiono do zmiany SDF dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Odry PLB320003,
- przystąpiono do zmiany SDF dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067,

---

Krąpieli, Lasy Bierzwnickie; Cel powstania: obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

³¹ Dz.U. z 2024 r. poz. 1478, ze zm., dalej: uop.

³² Dalej: województwo.

³³ Angielski skrót oznaczający Standardowy Formularz Danych używany na potrzeby opisu obszarów Natura 2000.

- w rezerwacie Ozy Kiczarowskie w roku 2022 przeprowadzono prace polegające na sprzątnięciu z terenu rezerwatu wszystkich odpadów,
- w rezerwacie Grądowe Zbocze w roku 2023 przeprowadzono zabieg ochrony czynnej polegający na odsłonięciu stanowisk obrazków plamistych *Arum maculatum* poprzez ręczne wyrywanie zagłuszającej gatunek roślinności, w tym czosnku niedźwiedziego *Allium ursinum*,
- w rezerwacie Grądowe Zbocze w roku 2024 przeprowadzono prace polegające na sprzątnięciu z terenu rezerwatu wszystkich odpadów,
- realizowano działanie ochronne wskazane w pzo obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008, polegające na utrzymaniu siedlisk łągowych i żerowiskowych ptaków związanych z trwałymi użytkami zielonymi - ekstensywne użytkowanie gruntów rolnych.

(akta kontroli str. 48-49)

5. W latach 2022-2025 Dyrektor nie wydawała decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko rzeki Iny i jej dopływów ani postanowień określających konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

(akta kontroli str. 49)

W latach 2022-2025 nie zostały wydane opinie, w których stwierdzono potrzebę przeprowadzenia oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko ani opinie o zakresie raportu oddziaływania na środowisko. W odniesieniu do przedsięwzięć mogących oddziaływać na wody rzeki Iny i jej dopływów wydane zostało:

- postanowienie stwierdzające konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia pn. Wykonanie systemu nawodnień ciśnieniowych do pobierania i retencjonowania wód powierzchniowych na dz. nr geod. 40/6, 40/7, 396 obręb ewid. Chlebówko, gmina Stara Dąbrowa,
- postanowienie uzgadniające warunki realizacji przedsięwzięcia pn. Wydobywanie piasków i żwirów metodą odkrywkową ze złoża Nad Potokiem II, na dz. nr 549/6 obr. Ciechno, gm. Goleniów,
- postanowienie uzgadniające warunki realizacji przedsięwzięcia pn. Rozbudowa Geotermii Stargard oraz eksploatacja Geotermii po rozbudowie, dz. nr 34, 4/28, 4/102, 1199/3 obręb 5 miasta Stargard.

RDOŚ nie prowadziła wobec ww. przedsięwzięć postępowań wyjaśniających, gdyż, jak wyjaśniła Dyrektor, przedłożona dokumentacja dawała podstawę do dokonania oceny oddziaływania na środowisko i określenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięć.

(akta kontroli str. 50, 72-92)

Dyrektor nie wydawała odmów w zakresie określenia środowiskowych uwarunkowań dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko rzeki Iny i jej dopływów.

(akta kontroli str. 50)

Dyrektor zapewniła weryfikację zgodności decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych przez inne organy z warunkami, wymaganiami lub działaniami służącymi zapewnieniu warunków ochrony środowiska na terenie zlewni rzeki Iny określonymi w opinii Dyrektora. W sprawie objętej postanowieniem uzgadniającym warunki realizacji przedsięwzięcia pn. Wydobywanie piasków i żwirów metodą odkrywkową ze złoża Nad Potokiem II, na dz. nr 549/6 obr. Ciechno, gm. Goleniów Dyrektor otrzymała decyzję nr 30/ŚU/2024 o środowiskowych uwarunkowaniach z 20 sierpnia 2024 r. wydaną przez Burmistrza Goleniowa, która w całości uwzględniała warunki określone przez Dyrektora RDOŚ. Dyrektor wyjaśniła, że *przekazana decyzja zostaje*

dołączona do akt sprawy. Pracownik prowadzący postępowanie zobowiązany jest do przeanalizowania treści wydanej decyzji celem ewentualnego stwierdzenia nieprawidłowości, które uzasadniałyby skierowanie wystąpienia, o którym mowa w art. 76 ustawy o ochronie środowiska.

(akta kontroli str. 51, 93-114)

W sytuacji, gdy inne organy, które wydały decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach nie przekazały ich do RDOŚ, Dyrektor nie podejmowała działań w celu ich pozyskania i weryfikacji ich zgodności z warunkami realizacji przedsięwzięcia określonymi w postanowieniu Dyrektora RDOŚ, gdyż jak wyjaśniła Dyrektor *z obowiązujących przepisów nie wynika konieczność występowania do innych organów wydających decyzje środowiskowe o ich przekazanie do RDOŚ.*

(akta kontroli str. 51)

7-8. W kwestii współpracy RDOŚ z innymi organami i instytucjami, samorządami, placówkami naukowymi lub naukowo-badawczymi oraz organizacjami ekologicznymi, Dyrektor wyjaśniła, że *RDOŚ w Szczecinie uczulał, szczególnie WIOŚ i RZGW Szczecin, na potrzebę przekazywania do RDOŚ informacji dotyczących możliwości wystąpienia szkody w rzece Ina. W efekcie tego otrzymano kilka zgłoszeń z Nadzoru Wodnego w Stargardzie oraz wystąpienia pokontrolne z WIOŚ, w tym dotyczące również oczyszczalni ścieków z innych rejonów województwa. Poza tym zawsze podczas prowadzenia postępowań pracownik merytoryczny RDOŚ kontaktuje się telefonicznie z pracownikami innych organów również uczestniczących w postępowaniu, w celu uszczegółowienia i wymiany informacji. Prowadzono również konsultacje telefoniczne z pracownikami naukowymi ZUT w Szczecinie, dotyczące interpretacji wyników badań jakości wody i ich wpływu na ryby. Bardzo często RDOŚ również zwracał się o dodatkowe informacje i pomoc (szczególnie w przypadku rzeki Ina) do NGOśów (organizacji pozarządowych) – głównie kontakty z przewodniczącym Towarzystwa Przyjaciół Rzeki Iny i Gowienicy oraz Okręgu PZW w Szczecinie. Praktycznie we wszystkich tych przypadkach w ramach możliwości RDOŚ taką pomoc otrzymywał. Natomiast problemem stricte wpływającym na efekt końcowy prowadzonego postępowania w sprawie zanieczyszczenia rzeki Iny jest brak „od ręki” kompleksowych analiz dotyczących rzeczywistego wpływu ścieków zrzucanych przelewami burzowymi na jakość wody i siedlisk tam występujących (...) Powyższe należy uznać za główną przyczynę długotrwałości postępowania WONS.512.7.2023, ponieważ od tych wyników zależy czy organ będzie mógł udowodnić, że działania podmiotu doprowadziły do szkody w środowisku w wodach rzeki Iny. Jednocześnie należy wskazać, że złożoność sprawy (w tym konieczność przeprowadzenia wieloletnich badań związanych ze skumulowanym oddziaływaniem dla dużej części zlewni) zniechęca ewentualnych zewnętrznych ekspertów (szczególnie pracowników naukowych) do przeprowadzenia takich analiz. Również bez skutku przeprowadzono rozeznanie w zakresie możliwości wykonania obliczeń dla modelu Streetera-Phelpsa, który pozwala określić szybkość wzrostu deficytu tlenowego jako funkcji odległości od dopływu ścieków oraz prędkość odtleniania i natleniania rzeki spowodowanych warunkami lokalnymi panującymi w rzece, a co za tym idzie pozwoliłoby jednoznacznie potwierdzić, że za notowane śnięcia (niewątpliwie spowodowane zanieczyszczeniem rzeki) ryb (szkoda w gatunkach chronionych ryb) odpowiada zrzut z przelewów burzowych w Stargardzie.*

(akta kontroli str. 51-53, 126)

Pracownicy RDOŚ nie uczestniczyli w kontrolach prowadzonych przez Inspekcję Ochrony Środowiska³⁴ w ramach współpracy i współdziałania jednostek

---

³⁴ Dalej: IOŚ.

odpowiedzialnych za ochronę środowiska, gdyż, jak wyjaśniła Dyrektor, *RDOŚ nie posiadał kompetencji do uczestniczenia w takich kontrolach. Natomiast czasami pracownicy RDOŚ zostają zaproszeni na kontrole prowadzone przez IOŚ jako obserwatorzy, jednakże w przypadku rzeki Iny nie miało to miejsca. Innych działań związanych z ochroną rzeki Iny i jej dopływów przed zanieczyszczeniami RDOŚ nie podejmował z powodu braku stosownych kompetencji.*

(akta kontroli str. 52)

9. W sprawie potrzeby zmiany przepisów w zakresie konieczności monitorowania stanu środowiska, Dyrektor wyjaśniła, że *w odniesieniu do obszarów chronionych zarządzanych przez RDOŚ poprzez plany zadań ochronnych lub plany ochrony poziom monitoringu zazwyczaj jest odpowiedni. Natomiast w przypadku konkretnej sprawy związanej z zatruciem rzeki Iny poziom monitoringu środowiska powinien być zdecydowanie wyższy, szczególnie w kontekście ilości punktów PMŚ i częstotliwości poboru prób, co niewątpliwie wiązałoby się ze zmianą przepisów.*

(akta kontroli str. 123)

W kwestii barier lub problemów zidentyfikowanych w zakresie regulacji prawnych przy prowadzeniu działań związanych z zanieczyszczeniem i szkodami w wodach powierzchniowych, w tym działań zapobiegawczych lub naprawczych, Dyrektor wyjaśniła, że *głównym problemem jest brak szczegółowych wskazań co do tego kiedy zgłoszone zdarzenia można uznać za szkodę w wodach. Zapisy zarówno w ustawie o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, jak i rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku są zbyt ogólne i sprowadzają się do stwierdzenia, że jest to mierzalna znacząca negatywna zmiana albo zmiany przynajmniej jednego z elementów jakości lub ilości służących do klasyfikacji potencjału i stanu ekologicznego oraz stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych, o których mowa w przepisach prawa wodnego, w szczególności powodujące pogorszenie klasyfikacji tego elementu. W efekcie to czego wymaga to prowadzenia wieloletnich badań, ponieważ obecna interpretacja tego zapisu jest taka, że należy dokonać oceny zmian w stosownej JCWP. Istotnym problemem jest również brak wskazań w ustawie szkodowej w jaki sposób organ ma uzgodnić z podmiotem warunki przeprowadzenia działań zapobiegawczych. Pewnym problemem jest również to, że w ramach prowadzonego postępowania wizję lokalną na terenie którego władającym jest podmiot w sprawie, pracownicy RDOŚ mogą przeprowadzić dopiero po stosownym zawiadomieniu z art. 10 kpa. Oczywiście w uzasadnionych przypadkach, kiedy istotny jest termin przeprowadzenia takiej wizji, o możliwość lustracji terenu pytani są wprost właściciele terenu, ale nie muszą oni wyrazić zgody na taką „nieoficjalną” wizję, co często ogranicza zdolności RDOŚ do rozpoznania sprawy od razu po zawiadomieniu. W kwestii występowania barier organizacyjnych lub ograniczeń finansowych, które wpływały na zakres oraz skuteczność prowadzonych przez RDOŚ działań związanych z ochroną i szkodami w wodach powierzchniowych Dyrektor wyjaśniła, że w zakresie kompetencji RDOŚ takich barier nie stwierdzono, aczkolwiek należy wskazać, że w przypadku zlecenia kosztownych ekspertyz zewnętrznych, których wykonanie może być konieczne w ramach prowadzonego postępowania szkodowego, a których z zasady nie da się zaplanować, może to wymagać pozyskania przez RDOŚ dodatkowych funduszy. (...) Dużym ułatwieniem przy ocenie, czy wystąpiła szkoda, byłoby np. przyjęcie kryterium opartego tylko na przekroczeniu dopuszczalnych wartości danego elementu dla JCWP w których wystąpiło zdarzenie, co wiąże się ze zmianą przepisów Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2019 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku.*

Dyrektor wyjaśniła także, że zgadza się z oceną NIK dotyczącą braku kompetencji kontrolnych oraz możliwości nakładania grzywien w drodze mandatu karnego i jego wysokości i zlecenia badań organom do tego uprawnionym. Natomiast jednocześnie wskazuje, że obecnie regionalne dyrekcje jak i GDOŚ nie mają ani odpowiednich zasobów ludzkich ani finansowo-logistycznych (np. laboratoriów) aby takie działania prowadzić w zakresie przedmiotowej tzw. ustawy szkodowej. W związku z powyższym ewentualne przejęcie dodatkowych kompetencji i uprawnień wymagałoby znaczącej restrukturyzacji poszczególnych RDOŚ oraz istotnych i rozległych zmian w obowiązujących przepisach. Nadmieniam również, że zagadnienia związane z zakresem kompetencji RDOŚ winny zostać rozstrzygane przez organa wyższego stopnia – mające bezpośredni wpływ na kształt obowiązującego ustawodawstwa. Jednak zasadnym byłoby większe wspomoczenie prawne i kompetencyjne oraz badawcze powstałej w nieodległym czasie tzw. policji środowiskowej we WIOŚ, z których to również wyłączono laboratorium mającą możliwości wszelkich badań laboratoryjnych-badawczych (które obecnie działają w strukturze GIOŚ). Większe uwolnienie ich możliwości kontrolnych i prostsze systemy nadawania kar finansowych, bez kosztowego zlecenia badań laboratoryjnych które są materiałem dowodowym oraz połączona współpraca dwóch organów WIOŚ i RDOŚ z zakresu kontroli, mandatów i kolejno nakładania działań naprawczych i następnie weryfikacji działań naprawczych mogłaby dać większe rezultaty w ochronie środowiska niż powstanie kolejnej policji środowiskowej z możliwością nadania najniższego mandatu z powodu braku wykrycia szkodliwych działań i wąskiego zakresu działania ograniczonego do jednej ustawy. Powielanie zadań kolejnej policji środowiskowej spowodowałoby w przestrzeni publicznej ciągłe pomyłki kompetencyjne, ponieważ zadania wykonywane przez nadających mandaty z WIOŚ i RDOŚ wydawałyby się podobne w oczach społeczeństwa. Powodowałyby to bezczynności organów w przypadku konfliktowych spraw, co do których trzeba byłoby kompetencyjnych rozstrzygnięć wyższych organów co do dalszego działania. Dlatego należy wzmocnić działającą już policję środowiskową we WIOŚ, wzmocnić ją merytorycznie, laboratoryjnie i umocować prawnie, oddzielić od kompetencji wojewodów i ogólnie uniezależnić od wpływów zewnętrznych. Sprawne służby WIOŚ mogłyby zbierać materiał dowodowy na działania zniszczeń, bezprawnego działania wobec środowiska i szkód w środowisku a następnie rozstrzygać co do winy, kary, lub ostatecznie zamknięcia działalności szkodzącej bądź kierować decyzją sprawę do RDOŚ w przypadku poważnych szkód i zniszczeń w środowisku przyrodniczym, które to organy po rozpoznaniu sprawy nakładałby działania naprawcze przywracające stan poprzedni, kompensację bądź odbudowanie i oczyszczenie środowiska przyrodniczego, w tym jednolitych części wód powierzchniowych. Obecnie WIOŚ-ie wydają się nie posiadać narzędzi i posiadać ograniczone możliwości kontroli lub prewencji w sytuacji przewlekłych jednostek szkodzących środowisku, a RDOŚ-ie nie posiadają właściwego systemu prawnego do egzekwowania przywracania środowiska do stanu poprzedniego.

(akta kontroli str. 52, 126-127)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, NIK nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Szczecin, maj 2025 r.

Kontroler
Mirela Zając
Doradca prawny

.....
podpisano elektronicznie

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor
Z up.
Bogusław Wójcik
p.o. Wicedyrektor Delegatury

.....
podpisano elektronicznie